

Vlaams
Parlement

vergadering **C82**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed

van 19 december 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, en aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over een eventuele bescherming van het graf van Jotie T'Hooft, waarop een concessie rust – 505 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Marnic De Meulemeester aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, en aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over funerair erfgoed – 515 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de levensbedreigende ondervoeding van 400.000 kinderen in de Congolese provincie Kasai – 665 (2017-2018)	10
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de economische partnerschaps-overeenkomst tussen de Europese Unie en Japan – 628 (2017-2018)	12
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het bereikte akkoord met betrekking tot fase 1 van de brexitonderhandelingen – 630 (2017-2018)	16
VRAAG OM UITLEG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de samenwerking met het Belgisch Commissariaat-generaal voor de Internationale Tentoonstellingen – 682 (2017-2018)	23

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, en aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over een eventuele bescherming van het graf van Jotie T'Hooft, waarop een concessie rust – 505 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Marnic De Meulemeester aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, en aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over funerair erfgoed – 515 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, minister-president, collega's, op 6 oktober 2017 is het net veertig jaar geleden dat de dichter Jotie T'Hooft overleed te Brugge. T'Hooft wordt vaak vernoemd als een van dé meest veelbelovende jonge dichters van de Nederlandstalige letteren. Met zijn alom bekende dichtbundel 'Junkieverdriet' won hij in 1976 als 20-jarige de Reina Prinsen Geerligsprijs. Op 21-jarige leeftijd beroofde de jonge dichter zich met een overdosis van het leven.

Door zijn woelige levenswandel werd T'Hooft lang doodgezwegen, maar daar komt verandering in. Dit jaar komt er een heruitgave van zijn verzamelde werk en ook in De Kroon in Sint-Agatha-Berchem, niet ver van de woning waar de dichter woonde, organiseerde Behoud de Begeerte een hommage-avond op 20 oktober. Op 27 oktober brengen artiesten in Gent een programma over T'Hooft en Rimbaud. De nadruk ligt dus op zijn literaire werk en kwaliteiten, en dat is een goede zaak.

Ondertussen is er wel een probleem met het graf van de dichter. Jotie T'Hooft ligt begraven op de stedelijke begraafplaats in de Dijkstraat in Oudenaarde, zijn geboortedorp. Het graf van de dichter is tot op heden niet beschermd, noch opgenomen op de lijst van funerair erfgoed. Volgens de schepen van Burgerzaken van de stad Oudenaarde kan het graf niet worden opgenomen op de lijst van funerair erfgoed omdat de concessie op het graf werd verlengd. Bij een aflopende concessie en alvorens het graf te verwijderen, moet dit worden aangekondigd door middel van een gemeentelijke aanplakbrief bij het graf. Resultaat: de concessie wordt telkens weer betaald om het graf niet te laten verdwijnen waardoor het niet kan worden beschermd en op de lijst van beschermd funerair erfgoed worden opgenomen. Ook dit jaar weer. De concessie liep af op 17 oktober en op de laatste dag kwam een nobele onbekende alsnog de concessie betalen, waardoor het graf weer niet kan worden beschermd. Kafka, een absurditeit, een vicieuze cirkel.

Nu blijkt echter, in tegenstelling tot wat ons aanvankelijk werd voorgespiegeld, dat dit een interne regel is van het Oudenaardse stadsbestuur, en dat volgens het decreet op de begraafplaatsen en lijkbezorging uit 2004 het perfect mogelijk is om een graf met een nog lopende concessie op te nemen op de lijst van funerair erfgoed, die steden en gemeenten volgens het decreet van 2004 op de begraafplaatsen zouden moeten opmaken. Alleen kunnen de beheersmaatregelen pas worden getroffen als de concessie vervalt.

Minister-president, wat zijn de voorwaarden om te beslissen een graf op te nemen op de gemeentelijke lijst van funerair erfgoed? Kan een gemeente

beslissen een graf niet op te nemen vanwege een lopende concessie? Kan er een eventuele aanpassing komen aan het decreet zodat, in samenspraak met de concessiehouder, toch beheersmaatregelen kunnen worden genomen door de gemeente? Volgens het decreet kan bij ontstentenis van de lijst ook initiatief worden genomen door de Vlaamse Regering. Hoe kan deze procedure worden gestart? Is de Vlaamse Regering van plan om iets te ondernemen voor de bescherming/het beheer van het graf van Jotie T'Hooft? Zo ja, wat?

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Voorzitter, minister-president, collega's, sinds het decreet op de begraafplaatsen van 2004 zijn alle gemeentebesturen verplicht een lijst te hebben van graven met lokaal historisch belang die als kleine onroerende-erfgoedelementen kunnen worden beschouwd. In haar besluit van 14 mei 2004 geeft de Vlaamse Regering enkele criteria: het gaat om graven met een historische, artistieke, volkskundige of socioculturele waarde die niet beschermd zijn als monument.

Graven en grafmonumenten die op deze lijst staan, genieten extra bescherming. De graven op deze lijst dienen vijftig jaar te worden bewaard en onderhouden door de gemeentelijke overheid. Deze termijn kan worden verlengd. Bij ontstentenis van deze lijst kan het initiatief tot de opmaak ervan genomen worden door de Vlaamse Regering of haar gemachtigde.

Uit een parlementaire vraag van vorig jaar augustus heb ik begrepen dat vier gemeenten zo'n lijst hebben opgesteld – misschien zijn het er ondertussen al meer. Het zou nuttig zijn om te vernemen hoeveel gemeenten nu reeds officieel die lijst hebben ingediend. Vier is natuurlijk niet heel veel, maar ze hebben intussen al een dergelijke lijst opgesteld, met de bijbehorende verplichting om die waardevolle graven te onderhouden. Toch zijn er enkele vragen waarover duidelijkheid gewenst is.

Minister-president, kunnen ook graven waarvan de concessie nog niet verlopen is, opgenomen worden op de lijst? Zo ja, wie moet dan instaan voor het onderhoud van deze graven? Is dat dan de gemeentelijke overheid, in toepassing van artikel 26, paragraaf 2, van het decreet van 2004, of blijft dit dan de verantwoordelijkheid van de concessiehouder, voor de resterende duur van de concessie?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, om te beginnen, wil ik duidelijk maken dat de hoofdbevoegdheid in deze aangelegenheid ligt bij mijn collega Liesbeth Homans omdat zij bevoegd is voor het decreet inzake de begraafplaatsen en de lijkbezorging. Ikzelf ben uiteraard bevoegd voor het aspect onroerend erfgoed, maar ik zal een gezamenlijk antwoord geven dat afgestemd is met de beide agentschappen en ook met mijn collega Homans.

Mijnheer De Meulemeester, ik wil u er graag onmiddellijk op wijzen dat ik hier nu meteen geen antwoord kan geven op de vraag over het aantal gemeenten dat beschikt over een lijst van funerair erfgoed. Ik wil u dan ook vragen om deze vraag te stellen aan mijn collega die daarvoor bevoegd is, want dit decreet valt onder haar uitsluitende bevoegdheid.

Collega's, de verantwoordelijkheid voor de inventarisatie en bewaring van de graftekens ligt volgens het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaats en de lijkbezorging bij de gemeenten. Om te worden opgenomen op die lijst, moet worden voldaan aan twee voorwaarden. Ten eerste moet het gaan over historische, artistieke, volkskundige en/of sociaal-culturele waarden waarover die graven beschikken. Ten tweede mogen ze niet beschermd zijn ingevolge het Onroerenderfgoeddecreet van 13 juli 2013. Zodra een graf beschermd is

overeenkomstig het Onroerenderfgoeddecreet, wordt het ook geschrapt van de gemeentelijke lijst. Maar het is de gemeente en de gemeente alleen die bepaalt wat voldoende waardevol is om te worden opgenomen op de gemeentelijke lijst.

Dat opstellen van de lijst is een belangrijke taak van de gemeente. Indien er nog maar vier zouden zijn die dat gedaan hebben, dan zou ik de anderen oproepen om dat wel te doen. Wellicht zijn het er ondertussen meer. Het doet er niet toe. In het algemeen kan ik zeggen dat ik dit een belangrijke taak vind van gemeenten, omdat niet alle graven die van lokale waarde zijn, daarom ook worden beschermd. Ik kom daar straks op terug. Het gaat om twee andere beoordelingen, het gaat om andere criteria. Het is een taak van de gemeente om een lijst te maken met graven met lokaal historisch belang.

Als de graven op die lijst komen, moeten ze minstens vijftig jaar lang worden bewaard en onderhouden door de gemeente. Collega's, er is iets wat ik wil beklemtonen, omdat het de essentie is van het probleem dat wordt voorgelegd. Nergens in het decreet op de begraafplaatsen en lijkbezorging wordt bepaald dat gemeenten graven met een lopende concessie niet op die lijst mogen opnemen. Integendeel, als de gemeente dat doet, geeft ze aan dat ze, eerst en vooral, vindt dat dit gaf een waarde heeft voor de lokale gemeenschap en twee, dat ze ook wil instaan voor het behoud van die graven.

In dit geval vind ik dat het een taak is van de stad Oudenaarde om zich daarover te buigen. Persoonlijk – maar dat is mijn persoonlijke mening, het gaat over de autonomie van de stad – zou ik dat graf opnemen op de lijst van graven met een lokaal historisch belang, omdat ik van mening ben dat het graf van Jotie T'Hooft zonder twijfel voldoet aan de voorwaarden om op die lijst te worden opgenomen.

Ik zou ook aanraden om in overleg te gaan met de concessiehouder. De concessiehouder draagt namelijk een verantwoordelijkheid, heeft de concessie verlengd voor vijf jaar en moet in die periode instaan voor het onderhoud, voor het in stand houden. Na het verloop van de concessie kan de concessiehouder theoretisch de graftekens wegnemen, wat in dezen ondenkbaar is, want het is precies iemand die de concessie betaalt met het oog op het behoud van de graftekens. Maar natuurlijk zit dat een beetje in een vicieuze cirkel. Als die concessie weer eindigt, kan de concessiehouder die bezorgd is om het graf, bij wijze van spreken niets anders doen dan te zeggen: 'Ik wil die concessie verlengd zien.' Het lijkt mij beter om daar in dialoog te gaan, om over te gaan tot het plaatsen van dat graf op de lokale lijst en afspraken te maken over het in stand houden, over de bewaring, het onderhoud van het graf.

Ik denk dat het duidelijk is – dat blijkt ook uit de vraagstelling vandaag – dat heel wat mensen zich bekommeren om het behoud van dat graf. Het zou dus een goede zaak zijn om daar tot een oplossing te komen. Het lijkt me dus beter om daarover in dialoog te gaan met de concessiehouder die nu uitsluitend verantwoordelijk is voor het onderhoud. Als het op de lijst zou komen na het beëindigen van de concessie, zitten we weer met de periode van twijfel. Dan kan hij zeggen: 'We verlengen de concessie' of 'We doen dat niet'. Theoretisch kan alles dan verdwijnen. Op dit ogenblik lijkt het mij dus het best om de dialoog te voeren.

Collega's, ik denk ook niet dat er een aanpassing van het decreet nodig is. Dat is ook de mening van mijn collega Homans. Ik vind het goed dat het inventariseren van graven met een lokaal historisch belang tot de verantwoordelijkheid van de lokale besturen behoort. Dat spoort ook met alles wat we doen inzake lokale autonomie. Het is ook aan de lokale gemeenschap om te beoordelen of dit iets van lokaal belang is.

Ik kom tot het laatste punt, waarover ik het al even had bij het begin. Collega's, ik heb het hier al herhaaldelijk gezegd, maar voor de collega die niet tot de

commissie behoort, wil ik het nog eens benadrukken: het is niet omdat in een bepaalde woning vroeger een kunstenaar, een politicus, een bekend persoon, een dichter gewoond heeft, dat daarom die woning zal worden beschermd, dat ze daarom beantwoordt aan de criteria van erfgoed. Hetzelfde geldt uiteraard voor graven. Dat grafteken is een eenvoudig, houten kruis, zo is mij meegedeeld. Er is een aanvraag ingediend tot bescherming. Dat dossier wordt zoals andere dossiers behandeld door het agentschap. We zullen zien wat het advies daar is. Maar het is niet per definitie zo, omdat het een graf is van een bekend persoon, dat het als dusdanig in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet zal worden beschermd, net zoals dat ook niet het geval is met woningen van dichters, van schrijvers, van kunstenaars, van politici – God beware ons, dat al onze woningen zouden worden beschermd. Dat wilde ik even beklemtonen.

De procedure is ingediend en zal correct worden behandeld. Hier gaat de vraag in hoofdzaak over de toepassing van het decreet op de begraafplaats en de lijkbezorging. Daarvoor ligt de verantwoordelijkheid bij de gemeente. Ik heb mijn mening gezegd over wat volgens mij de beste aanpak is.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Er zijn inderdaad twee verschillende zaken. De beschermingsaanvraag is ondertussen ingediend. We zullen zien wat daarvan komt. Ondertussen zitten we met die lijst van funerair erfgoed die toch ook een zekere garantie biedt op het behoud van het graf voor op zijn minst vijftig jaar.

We zitten met criteria die door de stad Oudenaarde zelf zijn opgelegd. We hebben twaalf verschillende begraafplaatsen. Er is ondertussen een inventaris opgemaakt, waar zeer lang over gedaan is. Het decreet is al goedgekeurd in 2004. Van de begraafplaats aan de Dijkstraat, de oudste en mooiste begraafplaats in het centrum van de stad, zijn stadsgidsen en experts tot de conclusie gekomen dat er 178 potentieel waardevolle graven zijn die op de lijst zouden kunnen komen van funerair erfgoed. Door de criteria die zijn opgesteld door het stadsbestuur zijn er daarvan 7 overgehouden. Het graf van Jotie T'Hooft is daar niet bij omdat daar nog een concessie op rust.

U vindt dat er geen aanpassingen moeten komen aan het decreet op de lijkbezorging. Ik moet die kwestie misschien beter bespreken met minister Homans, omdat het haar bevoegdheid is. Als we tot dergelijke lijsten komen van funerair erfgoed waarbij zoveel graven door de mazen van het net glippen, wat is dan het punt van het opmaken van dergelijke lijsten? Volgens mij zit het niet helemaal juist met de criteria. Misschien moet de Vlaamse overheid betere richtlijnen afspreken, want als we tot stedelijke en gemeentelijke verschillende criteria komen waarbij sommige steden of gemeenten dat werk zeer grondig doen en andere maar heel weinig graven overhouden, dan is dat een onevenwicht. Dergelijke ongelijkheid is niet verstandig. Ik zal die vraag stellen aan minister Homans.

Er is een vraag die wel relevant is voor u, maar die onbeantwoord blijft. In het decreet van 2004 staat dat er bij ontstentenis initiatief kan worden genomen door de Vlaamse Regering. Er is hier duidelijk ontstentenis. We zijn het met heel veel mensen oneens over de lijst die is opgesteld door de stad Oudenaarde. Er kan dus een procedure worden gestart. De Vlaamse Regering kan initiatief nemen. Waaruit bestaat dat initiatief? Wat moet iemand die bezorgd is, doen om ervoor te zorgen dat de Vlaamse Regering dergelijk initiatief neemt?

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Vanuit de stad Oudenaarde zouden we niet liever hebben dan dat het graf van Jotie T'Hooft zou behoren tot funerair erfgoed, maar we moeten er uiteraard de decretale middelen voor hebben.

Zolang er een concessie op dit graf rust, kunnen we het niet opnemen als funerair erfgoed. Vanuit de dienst Burgerzaken is ons steeds meegedeeld dat dit niet kon.

Op een bepaald moment heeft iemand toch die concessie verlengd zodat we met dit probleem zitten. We hopen dat we in overleg kunnen gaan met de betrokkene die de concessie heeft verlengd, zodat we alsnog een oplossing kunnen vinden. Ik weet het niet. We zullen nagaan in hoeverre we met die persoon in contact kunnen treden.

Zoals mevrouw Meuleman zegt, zouden er daar in totaal 178 graven zijn. We hebben ook nog 11 andere begraafplaatsen die moeten worden onderzocht. Dat is natuurlijk heel veel. Dat is ook de reden waarom we bepaalde criteria hebben goedgekeurd in de gemeenteraad. *(Opmerkingen van Elizabeth Meuleman)*

In het college van burgemeester en schepenen. Dat is hun bevoegdheid.

We zullen proberen in dialoog te treden met de betrokkene om tot een oplossing te komen. U zegt dat niets ons zou weerhouden, ook al is er een concessie op dit graf, om het aan de lijst van funerair erfgoed toe te voegen. Het probleem zou natuurlijk wel kunnen zijn dat er ook op tal van andere graven een concessie berust, wat ons nieuwe problemen zou brengen want we moeten voor iedereen een gelijke beslissing kunnen nemen.

Dit is ook een bevoegdheid van minister Homans, meer bepaald als het gaat over welke aanpassingen er desgevallend kunnen gebeuren aan het decreet en of die al dan niet noodzakelijk zijn. Het is in elk geval ons aller bedoeling om uiteindelijk tot een oplossing te komen en het graf van Jotie T'Hooft te kunnen laten behoren tot het funerair erfgoed.

De voorzitter: Nog mensen uit de streek die willen aansluiten?

De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Voorzitter, hoewel het dezelfde kiesomschrijving is, duurt het vanuit Aalst – als je je houdt aan de snelheidsbeperkingen – ongeveer drie kwartier om in Oudenaarde te geraken. Er is een zekere verwantschap, maar dat is niet de reden waarom ik iets wil zeggen over dit onderwerp. Ik wil me ook niet moeien in de discussies van de gemeenteraad van Oudenaarde. Eerlijk gezegd had ik wel gedacht dat de discussie eerder ging beginnen, namelijk toen mevrouw Meuleman het woord 'geboortedorp' uitsprak. Ik dacht dat de burgemeester toen meteen een persoonlijk feit zou inroepen om erop te wijzen dat Oudenaarde al lang stadsrechten heeft. *(Gelach)*

Ik wil iets zeggen in de naam van mevrouw Van Werde die wegens ziekte afwezig is maar deze zaak opvolgt. Ik wil ook iets zeggen uit persoonlijke interesse als schepen van Erfgoed van de stad Aalst.

Minister-president, ik zal de vragen van de vraagstellers niet herhalen. Het lijkt me echter wel interessant dat deze casus in deze commissie eens aan bod komt en dat eens wat duidelijkheid kan worden gecreëerd. Ik zou zelf nog twee vragen willen stellen.

De gemeenten zijn verplicht om een lijst op te stellen, maar dertien jaar later blijkt dat misschien nog maar vier gemeenten een lijst hebben overgemaakt. Misschien zijn het er meer. Daar is in elk geval onduidelijkheid over. In tegenstelling tot mevrouw Meuleman pleit ik er niet voor dat de Vlaamse overheid meer zou ingrijpen en vorm van gelijkheid tot stand zou brengen. Het komt erop neer dat we de lokale besturen autonomie geven of het zelf in handen nemen. De

vraag is echter welke zin het heeft lijsten te laten overmaken indien we dertien jaar later niet eens weten hoeveel lijsten er zijn overgemaakt. Het overmaken van die lijsten heeft eigenlijk geen enkel concreet effect. Wat is de bedoeling van die lijsten?

Voor mijn tweede vraag laat ik me inspireren door mevrouw Van Werde. Zou het niet verstandiger zijn deze problematiek uit het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging te lichten en naar het beleid inzake het onroerend erfgoed over te hevelen? Ik heb begrepen dat minister Homans en uzelf daar niet meteen voorstanders van zijn. Ik zou de vraag hier toch willen voorleggen. In essentie heeft dit te maken met het erfgoed en met het bewaren van wat we belangrijk vinden. Het kan om lokaal erfgoed en een lokaal belang gaan, maar misschien moeten we hier toch eens over nadenken.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, een vijftal jaar geleden heb ik in mijn eigen stad, in een andere kiesomschrijving, meegewerkt aan de inventarisatie van waardevolle graven op de oudste begraafplaats van Kortrijk. Ik heb niet meegewerkt aan de precieze selectie, maar aan het opstellen van de criteria en aan het groeperen van een aantal graven. Die graven zijn zelfs verplaatst om de ensembles te herstellen. Hierdoor heeft toch een gedeelte van het kerkhof een relatief originele historische aanblik. Waar de concessies zijn vervallen, zijn zelfs grafmonumenten bewaard. Die monumenten zijn hergebruikt voor de andere mensen die er zijn begraven. Het is een dynamisch gegeven. We moeten dit niet beschouwen als iets wat nooit kan veranderen. Ik heb het vooral over grafkelders en ook over een gedeelte van de grafstenen waarboven een plakkaat is aangebracht. Dat proces heeft een tijdje geduurd maar de gemeenteraad van Kortrijk heeft het unaniem gesteund. Sommige begraafplaatsen in Kortrijk beschikken dan ook over waardevolle ensembles.

Er is daar geen onderscheid gemaakt tussen de concessies die zijn verlengd en de concessies die niet zijn verlengd. De funeraire waarde staat daar los van. Daar is nooit een punt van gemaakt. Die besluitvormingsprocessen lopen los van elkaar. Niet alle kerkhoven zijn geïnventariseerd voor de belangrijkste graven zijn beschermd. Het is perfect mogelijk met een lokale lijst stapsgewijs te werken.

Tot slot wil ik nog iets opmerken voor de mensen die de materie minder goed kennen. In Vlaanderen houden heel wat verenigingen zich bezig met het funerair erfgoed. Ze hebben ter zake een grote expertise opgebouwd. Het gaat meestal om vrijwilligersverenigingen, maar ze worden ondersteund en werken, bijvoorbeeld, samen met de vzw Herita. Er is heel wat knowhow in Vlaanderen. De lokale bestuurders moeten het warm water niet uitvinden. Ze kunnen perfect een beroep doen op de kennis van derden.

Dit staat los van de geloofsovertuiging die mensen aanhangen. De funeraire waarde slaat ook op wat bouwkundig, historisch en sociaal-cultureel interessant is. Zo is in Kortrijk een ensemble beschermd van graven van kloosterzusters van een orde die in de stad is verdwenen. Een monument dat bouwkundig of funerair misschien niet tot de kwalitatieve top behoort, kan voor de Kortrijkzanen toch zeer betekenisvol zijn. Dit geldt voor de Broeders Van Dale. In onze geschiedenis is dit een belangrijke orde die nog in deze stad actief is geweest. Die graven hebben dan ook een sociaal-culturele lading. Een gemeentebestuur kan dat veel beter inschatten. We moeten niet dit per se naar het niveau van de Vlaamse overheid tillen.

Veeleer dan voor een verplichting, pleit ik voor een eventuele sensibilisering over het onderwerp. Ik zou het gemeentebestuur van Oudenaarde willen oproepen om de krachten te verenigen. Er ligt een fantastisch project voor hen.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Caron, ik kan me eigenlijk in grote lijnen aansluiten bij wat u hebt gezegd. Dat is de teneur van het antwoord dat ik hier zou willen geven.

Mevrouw Meuleman, op 24 augustus 2016 heeft minister Homans de vraag van de heer Wouters beantwoord. Bij ontstentenis van lokale initiatieven zal de Vlaamse overheid niet optreden. Het staat in het decreet, maar dit behoort zeer terecht tot de lokale autonomie. Hierover kan desgevallend een lokaal debat worden gevoerd. Er zijn lokale verenigingen, heemkundige kringen en verenigingen voor het onroerend erfgoed die zich hiermee bezighouden. Ik vind het bij uitstek een zaak van lokaal belang de volkskundige, sociaal-culturele of historische waarde van een graf voor de lokale gemeenschap te bepalen. We moeten dat niet in Brussel beslissen.

De gemeenten die geen lijst bezorgen, krijgen geen sanctie. Het is wel belangrijk dat de oefening wordt uitgevoerd. Dit behoort tot het historisch erfgoed van de lokale gemeenschap. We kunnen enkel hopen dat alle gemeenten die verantwoordelijkheid op zich nemen. Morgen vergadert de administrateur-generaal toevallig met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Ik heb hem gevraagd of de VVSG misschien ook voor de sensibilisering kan zorgen. De VVSG zou erop kunnen wijzen dat dit een decretale bepaling is. We kunnen enkel hopen dat de lokale verenigingen en politici uit meerderheid en oppositie een initiatief nemen.

Het is heel duidelijk. Indien het in Oudenaarde op een andere wijze in een reglement staat vermeld, kan dit reglement natuurlijk best worden aangepast.

Het is niet zo dat een graf waar een concessie op rust, niet op die lokale lijst kan komen. Daar is geen beletsel voor. Wel is er een praktisch probleem dat je moet oplossen: zolang er een concessie op rust, is het de concessionaris die de verantwoordelijkheid draagt voor het onderhoud, het in stand houden enzovoort. Als het op de lijst komt, is dat de gemeente. In dergelijk geval moet het gezond verstand worden gebruikt.

Collega De Meulemeester, tevens burgemeester, u kent de persoon die de concessie verlengd heeft. Hij heeft dat gedaan met de bedoeling om dat graf te behouden. Dat is niet iemand die als je daar morgen mee aan tafel gaat zitten, dan zal zeggen: 'Blijf eraf.' Met die man kan een afspraak worden gemaakt over wie vanaf wanneer zal instaan voor het onderhoud. Dat is een praktische afspraak. Hij heeft met mij contact genomen. Aan ons heeft hij in elk geval al laten weten dat hij niets liever wenst dan dat dit grafteken bewaard blijft. Ik zie niet in dat dit iets tegenstrijdigs zou zijn. Hetzelfde geldt voor families die een concessie hebben: als die families zeggen dat zij het als hun morele plicht beschouwen om zolang de concessie loopt, dat graf te blijven onderhouden, is het geen probleem om dat ondertussen op die lijst te zetten. Als er ooit een einde aan die concessie komt, dan kan de gemeente zeggen dat het vanaf dan aan haar is. Over het aantal en de aard daarvan is het aan de lokale besturen om dat te doen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ben het toch niet helemaal eens met de minister-president. Hij zegt dat het opmaken van zo'n lijst bij voorbaat gemeentelijke materie is en dat het inderdaad de gemeenten zijn die het best kunnen inschatten wat waardevol is. Daar ben ik het mee eens. Maar hij zegt dat bij ontstentenis de Vlaamse Regering heeft beslist, hoewel in het decreet staat dat er toch niet wordt opgetreden, daar ben ik het absoluut niet mee eens. We hebben inderdaad iemand die op de allerlaatste dag de concessie heeft overgenomen

uit schrik dat het graf zou verdwijnen, want er hing een gele brief. Er was ons gecommuniceerd om zeker de concessie niet te verlengen. Als de concessie niet verlengd wordt, dan kunnen we het opnemen op de lijst. Daardoor heeft de weduwe het graf niet betaald, hebben de familieleden het graf niet betaald, hebben mensen die een veel dichtere band hebben met de dichter, namelijk de dichte familieleden, de concessie niet verlengd waardoor de concessie nu in handen is van iemand met ongetwijfeld de beste bedoelingen en die met heel zijn hart zorg zal dragen voor dat graf. Maar u voelt toch aan dat dit niet juist zit. Het graf komt nu in handen van iemand uit Wetteren die geen band heeft met de dichter, behalve dat hij waarschijnlijk zeer veel bewondering had voor die dichter. Dat we dat laten gebeuren en dat we het behoud van ons funerair erfgoed laten afhangen van een willekeurige concessiebetaler, van een weldoener in Vlaanderen die concessies begint te betalen, dat vind ik een foute manier van handelen.

Minister-president, ik wil vragen om in dit zeer uitzonderlijke geval, als het gaat over een dichter over wie er een consensus is dat hij echt wel belangrijk is geweest voor het sociaal-cultureel erfgoed van Vlaanderen, wel in te grijpen en een initiatief te nemen vanuit Vlaanderen om het toch te laten toevoegen op de lijst van funerair erfgoed, tegen een gemeentelijk reglement in. Dan kunnen we ondertussen de beschermingsprocedure al dan niet afwachten. De houding waarbij er toevallig iemand is die de concessie heeft betaald en men zegt 'we zullen het nu zo laten en we zullen later wel zien', vind ik voor een dergelijk persoon onvoldoende. Dat wilde ik nog als slotbemerking meegeven.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Ik heb begrepen van de minister-president dat het probleem dat zich nu stelt, het best in Oudenaarde wordt opgelost. We zullen in elk geval verder in dialoog treden met de betrokkenen zelf. Er is ook al een gemeenteraadscommissie vastgesteld waar we met de lokale gemeenschap gaan proberen te kijken in hoeverre we een oplossing kunnen bieden. We zullen in eerste instantie met de concessionaris contact opnemen en verder met de lokale gemeenschap bekijken of het graf alsnog op de lijst van funerair erfgoed kan komen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de levensbedreigende ondervoeding van 400.000 kinderen in de Congolese provincie Kasai – 665 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): 400.000 ondervoede kinderen dreigen te sterven in de Democratische Republiek Congo. Het gaat om kinderen jonger dan vijf jaar in de regio Kasai die lijden aan ernstige acute ondervoeding. Unicef waarschuwt dat indien er geen dringende gezondheids- en voedingshulp komt, zij het komende jaar kunnen of zullen overlijden. Meer dan 750.000 kinderen zijn acuut ondervoed.

De oorzaak ligt bij het geweld in de regio en de beperkte landbouwproductie in het afgelopen anderhalf jaar. Duizenden gezinnen leefden in barre omstandigheden door het geweld. Nu zij terugkeren naar huis wordt de omvang van het probleem pas echt duidelijk. Twee derde van de gezinnen kunnen geen gewassen telen op hun grond, waardoor zij weinig oogsten en niets kunnen verkopen. De

gezondheidsfaciliteiten zijn vernield en er is een hoger risico op de verspreiding van overdraagbare ziektes.

1,4 miljoen mensen in de regio kennen een voedseltekort. Hoewel UNICEF er bergen werk verzet voor 50.700 kinderen tussen de 6 en 59 maanden oud, met ernstige acute ondervoeding, blijft de nood gigantisch. Het VN-agentschap kreeg slechts 15 procent van de financiering die nodig is om aan de voedingsnoden van de kinderen te voldoen.

Hebt u een vraag tot noodhulp ontvangen van UNICEF of een andere organisatie? Zo ja, zult u die vraag ondersteunen en met hoeveel budget?

Zijn er andere initiatieven die u wenst te nemen om deze kinderen in nood te helpen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Soens, ik kan bijzonder kort zijn in mijn antwoord op uw vraag. Ik heb geen vraag gekregen van UNICEF, en voor het overige zal ik verwijzen naar het omstandige antwoord dat ik gegeven heb op dezelfde vraag van mevrouw de Bethune in deze commissie op dinsdag 6 juni met een tussenkomst van collega De Meulemeester.

Tine Soens (sp.a): Minister-president, u verwijst naar een vraag van mevrouw de Bethune waarop u geantwoord hebt dat u dit uiteraard via het Central Emergency Response Fund (CERF) steunt en dat de CERF al verschillende miljoenen dollars voor noodhulp vrijgemaakt heeft.

Er is natuurlijk een nieuwe oproep geweest van UNICEF. Ik vind het raar dat er geen specifieke vraag van UNICEF of een andere organisatie komt naar Vlaanderen voor die middelen. Bij die vraag van mevrouw de Bethune verwees u naar het beschikbare budget voor noodhulp dat toen nog 200.000 euro bedroeg. Is dat intussen helemaal op? Of is er nog altijd wat budget beschikbaar voor noodhulp?

Herman De Croo (Open Vld): Minister-president, het zou verwonderen als ik niet zou tussenkomen in een zaak over Congo. Ik was daar nog een tijdje geleden, een veertiental dagen.

Kasaï is natuurlijk een heel groot deel van Congo. We moeten de omvang van de problemen bekijken. Ik heb het eens bekeken: Congo is 180 keer de oppervlakte van Vlaanderen en telt enorm veel infrastructuurproblemen alsook de eigenaardigheid van die twee provincies.

Het is nog veel erger dan door mevrouw Soens werd geschetst. Er zijn daar moordpartijen geweest op ongelooflijke wijze, met ook slachtoffers bij de 'enquêteurs' van de Verenigde Naties. Er zijn een half miljoen mensen uitgeweken naar het noorden van Angola.

Men doet natuurlijk inspanningen. Ik ben op de hoogte van mogelijke samenwerking. Ik heb ook de vragen gezien van de katholieke en de protestantse kerk en van andere groepen. Ik meen te weten dat de bevoegde federale minister toch belangrijke bedragen voor de problemen van humanitaire aard uittrekt, al zijn de oorzaken van politieke aard.

We kunnen niet, omdat sommige dingen daar niet zijn zoals ze moeten zijn, de bevolking nog meer laten lijden onder de omstandigheden die echt dramatisch zijn. Cholera is aan het uitbreken. Alles wat kan helpen, wat het ook weze, moet worden aangewend om die twee uitgebreide provincies waar ook politieke spanningen zijn die te maken hebben met het bewind en de oppositie, op

humanitair vlak maximaal te ondersteunen. Ik meen te weten dat binnenkort een nieuw initiatief wordt genomen, waar misschien wij – ik bedoel de Vlaamse Regering – ook kunnen worden bij betrokken.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik heb er de vorige keer op gewezen dat de 'flash appeal' van de VN ging over veiligheidshulp, om er dus voor te zorgen dat de elementaire veiligheid in deze dramatische situatie kan worden verzekerd. Het is niet omdat het een federale bevoegdheid is, mijnheer De Croo, dat we ons moeten onttrekken aan onze verantwoordelijkheden. Het is ook zo dat we op het ogenblik geen budget meer hebben. Die laatste 200.000 euro is nuttig besteed.

Bovendien is er geen vraag binnengekomen bij ons.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de economische partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Unie en Japan – 628 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, op 8 december 2017 werd behalve het eerste brexitakkoord, ook nog een ander akkoord bereikt. Na jarenlange onderhandelingen – in 2013 werd het akkoord gegeven om de onderhandelingen op te starten en werd een mandaat gegeven – mochten Europees Commissaris voor Handel Malmström en Japans minister van Buitenlandse Zaken Kono de economische partnerschapsovereenkomst tussen de EU en Japan voorstellen, dat is het zogenaamde JEEPA: Japan-EU Economic Partnership Agreement.

Met dit akkoord worden voor beide partijen enorme marktkansen gecreëerd en wordt de Europees-Japanse samenwerking versterkt. Het JEEPA zorgt voor een afschaffing van heel wat Japanse invoerrechten en ook bepaalde Europese landbouwproducten zouden toegang krijgen tot de Japanse markt. Het is dus een soort handelsakkoord.

Daarnaast zorgt het akkoord voor een liberalisering van de dienstenmarkt, er werd een uitgebreid hoofdstuk over duurzame ontwikkeling opgenomen in het partnership agreement en wat betreft gegevensbescherming is er aandacht voor privacy en de bescherming van persoonsgegevens. Over investeringsbescherming werd in dit akkoord niets opgenomen, deze onderhandelingen werden parallel gevoerd en zullen nu worden voortgezet. Dat ook hier snel tot een akkoord gekomen wordt, is cruciaal om tot een stabiele en veilige Europees-Japanse investeringsomgeving te komen.

Ik vind het belangrijk dat we hierover nu reeds een discussie voeren zodat we niet in een latere fase tot de conclusie zouden komen dat er heel wat bepalingen niet zijn opgenomen. U weet welke discussies er vooraf zijn gegaan aan het Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) en het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP). *(Opmerkingen)*

Ik zie echter dat niemand van de oppositie interesse heeft voor dit akkoord. We zullen de kritiek vanuit de oppositie dan wel over een paar maanden vernemen.

Minister-president, kunt u bijkomende toelichting geven bij het akkoord, in het bijzonder de delen die belangrijk zijn voor ons land? Ik heb ergens gelezen dat

Tokyo al ongeveer 9 miljoen inwoners heeft. Dat is dus een belangrijke markt. Het aantal inwoners in heel Japan ligt op 127 miljoen. Tegelijkertijd bestaat er ook reeds belangrijke import en export tussen Vlaanderen en Japan. Wij zitten in Vlaanderen natuurlijk met belangrijke havens, die onder meer een belangrijke rol spelen bij de import van Japanse wagens. Dat zorgt uiteraard ook voor werkgelegenheid in onze regio.

Kunt u toelichting geven bij de volgende stappen die er zullen moeten komen en over de geplande timing, voordat het JEEPA effectief in werking kan treden? Kunt u een stand van zaken en een vooruitblik geven over de huidige onderhandelingen met betrekking tot investeringsbescherming?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Vanlouwe, u speelt heel snel op de bal. Het is belangrijk om erop te wijzen dat dit het eerste verdrag is dat volledig conform het Singapore-advies is. Het zal met andere woorden niet meer hier in het parlement terechtkomen. Het is een verdrag dat geen investeringsluik bevat, zoals u terecht beklemtoond hebt. Het investeringsluik is wel gemengd en zal dus wel in de nationale en – in ons geval – de deelstaatparlementen komen. Dit is een verdrag dat alleen goedkeuring zal krijgen op Europees niveau. Het zal ter goedkeuring voorgelegd worden aan het Europees Parlement en de Raad. Het is heel belangrijk om dat te beklemtonen.

Ik heb van meet af aan gezegd dat in de toekomst op die manier een onderscheid zal moeten worden gemaakt. Ik ben dat ook gaan zeggen aan mensen van de Europese Commissie. En daar wordt nu ook naar gehandeld.

Wat de inhoud betreft, is het nog wat vroeg om een heel uitgebreide analyse te brengen van het verdrag. De diensten zijn daar nog volop mee bezig. Dat is altijd een heel ingewikkeld gegeven. Ik kan u de voornaamste zaken wel al meegeven.

Belangrijk voor ons is dat er een opvallende daling zal zijn van tarieven voor belangrijke Vlaamse voedingsproducten. U zult al gemerkt hebben dat FEVIA – bij ons een bijzonder belangrijke exporteur – het akkoord al toegejuicht heeft. Wij hebben dus proactief die belangen behartigd. Onze voedingsnijverheid is heel sterk en internationaliseert. Vandaag is nog het belangrijke nieuws in de actualiteit gekomen dat onze voedingsnijverheid voet aan de grond krijgt op de Japanse markt.

In de marge daarvan, maar niet onbelangrijk voor ons, is er het feit dat de bierdefinitie effectief veranderd is in Japan. U weet dat wij in al onze onderhandelingen met Japan gezegd hebben dat ze ons bier niet langer mogen behandelen als een alcoholische softdrink, maar als echt bier. Dat is nu ook gelukt. Ons bier zal nu onder de tarieven van bier vallen, en niet langer op een kunstmatig hoge manier getaxeerd worden als een alcoholische softdrink. Dat is heel belangrijk.

Er zijn ook niet-tarifaire belemmeringen weggewerkt. Dat zal dan belangrijk zijn voor de automobielsector van Japan, maar ook voor ons, op het vlak van de dienstensector, offensief, professionele diensten en logistiek. Bijvoorbeeld voor de overheidsopdrachten gaat niet de totale markt open, maar in 48 zogenaamde kernsteden zal de markt opengaan voor overheidsopdrachten. Ik denk dat we daarmee het overgrote deel van de bevolking van Japan zullen hebben. U verwees daarstraks al naar het inwonersaantal van Tokyo. Als je 48 kernsteden hebt, weet wie Japan kent, dat dit ertoe zal leiden dat een groot deel van de overheidsopdrachten daaronder zal vallen.

Er is ook een belangrijk hoofdstuk opgenomen over duurzame ontwikkeling, maar voor een zeer gedetailleerd overzicht zou ik u willen vragen om nog een maand

geduld te oefenen. U kunt ook een schriftelijke vraag stellen, waar dan uitvoerig en op een meer gedetailleerde manier op kan worden geantwoord.

U weet dat het einde van de onderhandelingen nog maar iets meer dan een week geleden is aangekondigd. Daarna komt de fase van wat men de 'legal scrubbing' noemt. Daarna kan het akkoord getekend worden, waarna dan de goedkeuringsprocedure van start gaat. De EU mikt op ondertekening in 2018. Alleen al de 'legal scrubbing' en de vertaling in de 23 officiële talen van de EU en het Japans neemt meerdere maanden in beslag. U weet dat die 'legal scrubbing' altijd heel sterk gebeurt. Je hebt een akkoord, en dat moet dan echt tot in het detail uitgewerkt worden, zodat er zo weinig mogelijk discussies zijn.

Na de procedure van die 'legal scrubbing' en de vertaling in 24 talen kan begonnen worden met de goedkeuringsprocedure in het Europees Parlement. En dan mikt de Commissie op inwerkingtreding voor het einde van haar bestuursperiode in 2019. Het mandaat dat de Commissie had, is ook mede op onze vraag vrijgegeven. Het mandaat van de Raad is vrijgegeven door de Raad en is te raadplegen op de webstek van de Raad. De Commissie heeft, ook op onze en andere herhaalde vragen, transparantie verleend door heel wat teksten daarover ondertussen al te publiceren.

De commissie meldde ons in het bericht over het einde van de onderhandelingen over de EU-Japan economische partnerschapsovereenkomst dat die onderhandelingen over investeringsbescherming nog voortgaan, dat het doel is om snel tot convergentie te komen. Dit bewijst dat er een positieve inschatting is vanwege de commissie om binnen een beperkte termijn ook hieromtrent tot een akkoord te komen. Dit zal natuurlijk leiden tot een gemengde procedure als het gaat over investeringen, discussies, ISDS, ICS enzovoort. U kent de problemen die daaraan vasthangen.

Het is positief dat er een akkoord is bereikt, dat die markt opengaat. De Vlaamse bedrijven staan klaar om hun producten en onze diensten zeer actief op die markt te verkopen. We hebben een exportcijfer van ongeveer 3,3 miljard euro in 2016. Dat is de zestiende exportmarkt, en dat is alleen voor goederen. Voor diensten hebben we enkel Belgische cijfers en daar is het bedrag lager. Zowel voor goederen als voor diensten is dit voor ons een heel interessante markt.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik ben er misschien heel vroeg bij, maar u weet hoe het is gegaan met andere handelsverdragen, waar we achteraf kritiek kregen dat we er niet of te weinig over hadden gediscussieerd. U hebt terecht opgemerkt dat dit onderdeel althans niet gemengd is, maar dat mag er ons niet van weerhouden de nodige vragen te stellen en het debat hierover te voeren. Iets doet me zeggen dat vroeg of laat gelijkaardige discussies op gang worden gebracht over dit verdrag.

U had het over het belang van de export vanuit onze voedingsmarkt naar Japan. Ik las over bier, maar ook over chocolade en diepvriesfrietten die vanuit Vlaanderen worden geëxporteerd. Mevrouw Tillekaerts had het belang benadrukt van onder meer onze chemiesector richting Japan. U hebt enkele cijfers aangehaald: Vlaanderen voerde ongeveer 3,3 miljard euro aan goederen uit vanuit heel België en ongeveer 950 miljoen euro aan diensten naar Japan. Een kleine prognose van FIT spreekt over de export van Europese goederen en diensten naar Japan die mogelijk met 24 procent kan toenemen.

Het is van belang dat we dit zeker blijven opvolgen en blijven benadrukken hoe belangrijk dergelijke handelsverdragen voor onze economie en onze welvaart zijn.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Het is inderdaad een andere context omdat de parlementen zich daar niet over zullen moeten uitspreken. De maatschappelijke discussie moet en mag toch worden gevoerd, wellicht op een andere manier dan met hoorzittingen hier. Onze Europese parlementsleden zijn natuurlijk onze vertegenwoordigers. Dit debat moeten en mogen we dus voeren. Minister-president en mijnheer Vanlouwe, u hebt terecht het belang van dit handelsverdrag in de verf gezet. Voor Vlaanderen is dit zeker een niet te missen kans in het kader van de Europese Unie.

Ik heb genoteerd dat sommige mensen er zich zorgen over maken dat Japan afspraken ondermijnt over illegale houtkap en walvisvangst, en over databescherming. Op dit moment wil ik daarover geen groot debat voeren, maar het feit dat die vragen leven, moet ergens een uitlaatklep krijgen en ook een antwoord. Het is goed dat hierover af en toe aan ons parlement vragen worden gesteld. Ik hoop vooral dat op het juiste niveau, namelijk op het Europese, de debatten goed zullen kunnen worden gevoerd.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik zal me informeren over de digitale databescherming. Dat is inderdaad een belangrijk luik, maar als u wilt, kan ik daar altijd schriftelijk op antwoorden.

Collega's, u hebt gelijk, het is niet omdat het een verdrag is dat overeenkomstig het Singaporeadvies wordt behandeld, dat er hier geen debat over kan worden gevoerd. Alleen zal dit proactiever moeten gebeuren. Wij doen dat natuurlijk ook proactief, wij volgen die zaken interfederaal op. We zorgen dat onze offensieve en defensieve belangen worden behartigd, dat is onze taak.

Ik wil er wel op wijzen dat dit mandaat destijds, in november 2012, aan Karel De Gucht is gegeven als buitenlandminister. Die onderhandelingen lopen al heel, heel lang. Het komt erop aan dat op het moment dat er mandaten worden gegeven, je dat intrafederaal goed voorbereidt, en dat Vlaanderen als belangrijke exportnatie heel goed let op welke focussen er worden meegenomen en welke zaken er worden behartigd, offensief en defensief. Dat is hier ook gebeurd.

Desgevraagd kan ik aanvullende details geven over de bijkomende vragen die zijn gesteld. U hebt gelijk, het is niet omdat het een zaak is van Europa... – wat trouwens het geval is sinds de oprichting van de Europese Economische Gemeenschap op 1 januari 1958. Ik heb altijd gezegd dat dit een exclusieve bevoegdheid is van Europa en dat is ook logisch. Als je een wereldspeler hebt, dan moet de Europese Unie ook een wereldspeler zijn die het volle gewicht in de schaal kan werpen bij dat soort onderhandelingen, die kan zorgen voor evenwichtige onderhandelingen. Stel je voor dat België op zijn eentje met Japan moet gaan onderhandelen, dan zul je nooit tot zo'n omvattend akkoord komen.

Bovendien zijn we een eengemaakte markt. Het is ook logisch dat je dezelfde tarieven hebt, en dezelfde niet-tarifaire normen voor heel de Europese Unie. Je kunt het ook niet anders doen, maar dat ontslaat ons niet van onze verantwoordelijkheid om dat allemaal goed op te volgen, om te zorgen dat die mandaten goed worden geformuleerd, dat in de diverse fases van de besprekingen zeer nauwgezet wordt toegekeken op de verworvenheden, wetende dat het altijd geven en nemen is in zo'n verdrag.

Je kunt natuurlijk geen verdrag sluiten waarbij de Japanse wagens aan zeer strenge technische controles en hoge drempels onderworpen blijven, terwijl al onze producten zonder enige belemmering het land binnen kunnen. Je weet dat elk land, elke partner in dit geval, zijn belangen op tafel legt. Dat versterkt

echter alleen maar de competitie, en het is toch al bewezen dat Vlaanderen niet bang hoeft te zijn van internationale competitie.

Herman De Croo (Open Vld): Dat lijkt me een liberale benadering te zijn.

Rik Daems (Open Vld): Dat mag. Daar is niks mis mee.

Minister-president Geert Bourgeois: Maar er is een groot hoofdstuk over duurzaamheid, mijnheer De Croo.

De voorzitter: Het is een groen-blauwe namiddag. *(Opmerkingen van Karl Vanlouwe)*

Een gele vraag met een groen-blauw antwoord. Waarom niet? Maar zelfs geen rood biesje.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het bereikte akkoord met betrekking tot fase 1 van de brexitonderhandelingen – 630 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, minister-president, ik denk dat deze vraag niet voorbarig is, niet te snel wordt gesteld. We hebben er allemaal heel veel over kunnen lezen. We hebben de verrassingen kunnen volgen die er waren, maar op 8 december 2017 werd er uiteindelijk dan toch een eerste brexitakkoord bereikt, nadat dat eerder die week was afgeschoten aan Britse kant. Na maandenlange onderhandelingen mochten Commissievoorzitter Juncker en de Britse premier May hun 'joint report' voorstellen. Zoals u weet, gaat dat over drie voorstellen, drie grote vraagstukken. Ten eerste is er de grens tussen Noord-Ierland en de Republiek Ierland. Ten tweede zijn er de rechten van EU-burgers in Groot-Brittannië en de rechten van Britse burgers in de Europese Unie. Ten derde is er de vraag wat ook de financiële consequenties zijn voor het Verenigd Koninkrijk van een brexit, de factuur, de 'bill' die moet worden betaald.

Dit akkoord was absoluut nodig om fase 1 af te sluiten en verder te kunnen gaan in de onderhandelingen. Mijn fractie is altijd een tegenstander geweest van deze opsplitsing in fases. Minister-president, ik heb u daarover vroeger ook reeds kunnen ondervragen. Er werd daarbij eigenlijk de suggestie gedaan dat men die fases in elkaar zou moeten kunnen laten overlopen. Nu, uiteindelijk zal fase 2 kunnen beginnen. Daarbij zal worden onderhandeld over de toekomstige handelsrelatie tussen het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie. Het is duidelijk dat voor Vlaanderen vooral die tweede deal van belang zal zijn, meer bepaald voor onze exporteconomie. Hoewel we een klein land zijn, hebben we toch grote en belangrijke havens, en zeer veel export vanuit ons land richting het Verenigd Koninkrijk.

Minister-president, over het afgesloten brexitakkoord en de toekomstige onderhandelingen heb ik voor u dan ook volgende vragen. Kunt u meer toelichting geven over het bereikte brexitakkoord? Hoe evalueert de Vlaamse Regering dat akkoord? Beschouwt de Vlaamse Regering dit als bindend of veeleer als een soort intentieverklaring, die ook zal afhangen van de verdere resultaten in de brexitonderhandelingen? Juridisch zou ik het ook zo kunnen vragen: is het een

soort vereffening, verdeling, of zijn het eigenlijk nog maar de eerste afspraken die zijn gemaakt in kort geding in het kader van een echtscheiding, terwijl de vereffening en verdeling en de toekomstige afspraken misschien in een tweede fase moeten gebeuren? Hoe ziet u de komende onderhandelingen met betrekking tot een handelsakkoord, en op welke manieren zal de Vlaamse Regering proberen te wegen op die tweede fase van de brexitonderhandelingen? Wat is uw inschatting wat de timing betreft, en wat is uw reactie op het Britse pleidooi voor een transitieperiode waarin het oude status quo behouden blijft?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, mijnheer Vanlouwe, inhoudelijk gaat het ontwerpakkoord in op de drie kwesties die u ondertussen goed bekend zijn. Het eerste aspect behelst een voorakkoord over de verworven rechten van EU-burgers in het Verenigd Koninkrijk en, omgekeerd, van Britse burgers die verblijven op het grondgebied van een van de EU-lidstaten. Een heikele kwestie was de handhaving van de rechten van burgers, en meer bepaald de rol van het Europees Hof van Justitie. Britse rechters moeten in hun interpretatie van de rechten van burgers onder het terugtrekkingsakkoord 'due regard' hebben voor relevante rechtspraak van het hof. Bovendien hebben ze tot acht jaar na de brexit de mogelijkheid om prejudiciële vragen te stellen aan het hof inzake rechten van burgers waarvoor geen relevante rechtspraak van het Europees Hof van Justitie bestaat.

Ten tweede is er de grens tussen Ierland en Noord-Ierland. Die specificiteit is erkend. Lukt het niet om te komen tot oplossingen, dan zullen er nieuwe specifieke oplossingen worden gezocht voor die specifieke situatie. Ik lees u eventjes de tekst voor, die naar mijn bescheiden mening eigenlijk alleen maar een soort gentlemen's agreement is, een intentieverklaring is, die nog geen harde oplossingen voor dat uiterst moeilijke probleem bevat.

Ik citeer punt 49: "The United Kingdom remains committed to protecting North-South co-operation and to its guarantee of avoiding a hard border. Any future arrangement must be compatible with these overarching requirements. The United Kingdom's intention is to achieve these objectives through the overall EU-UK relationship. Should this not be possible, the United Kingdom will propose specific solutions to address the unique circumstances of the island of Ireland. In the absence of agreed solutions, the United Kingdom will maintain full alignment with those rules of the internal market and the customs union which now or in the future support North-South co-operation, the all-island economy and the protection of the 1998 agreement."

Naar mijn bescheiden mening en met mijn bescheiden kennis is mijn oordeel over deze grote volzinnen dat eigenlijk nog geen oplossing voor dat probleem is gevonden. Indien er een 'soft border' komt tussen de republiek en Noord-Ierland en iemand die grens oversteekt als het een interne markt betreft, betreedt hij het Verenigd Koninkrijk of de Europese Unie. Als het Verenigd Koninkrijk een soort Singapore-aan-de-Noordzee wil worden, komen mensen op die manier het continent in. Ik weet nog niet hoe dit zal worden opgelost.

Eigenlijk is een kwestie van vertrouwen. Het Verenigd Koninkrijk is "committed" om het op te lossen. Volgens mij kent niemand op dit ogenblik de oplossing. Misschien wordt aan bepaalde oplossingen gedacht. Ik zie ze op dit ogenblik niet. Dit zal altijd een zeer heikel punt zijn.

We weten dat de meerderheid in Noord-Ierland 'remain' heeft gestemd. We weten dat iedereen te allen prijze het goedgevrijdagakkoord wil bewaken en bewaren. Hierdoor stelt iedereen dat er geen harde grens met grensposten, douane, controles en dergelijke mag komen. Hierdoor zouden nieuwe spanningen

ontstaan. Iedereen is gedreven om een oplossing te vinden, maar het is nu eenmaal zo dat Noord-Ierland tot het Verenigd Koninkrijk behoort. Als er daar geen grens komt, kan iedereen het Verenigd Koninkrijk of de Europese Unie in. Wat ik heb voorgelezen, is zeer intentioneel, maar het is nog geen harde oplossing voor dit probleem.

Er is een principiële berekeningsmethodologie overeengekomen voor de financiële aspecten van de uittreding. Het ontwerpakkoord houdt in dat het Verenigd Koninkrijk alle als lidstaat aangegeven engagementen zal nakomen. Het Verenigd Koninkrijk zal tot minstens 2020 aan het budget van de EU bijdragen. Binnen het lopend meerjarig financieel kader zal geen enkele lidstaat meer of minder betalen ten gevolge van de brexit. Het Verenigd Koninkrijk zal niet meer, minder of sneller betalen dan als een lidstaat van de EU.

Ik ben vooral verheugd dat we na bijna zes maanden onderhandelen van de Europese Commissie de boodschap hebben gekregen dat tijdens de eerste fase van de onderhandelingen voldoende vooruitgang is geboekt. Het is voor mij belangrijk dat nu het licht op groen staat voor de tweede fase van de onderhandelingen. Die tweede fase omvat drie onderdelen.

Ten eerste zullen we verder moeten onderhandelen over de scheidingskwesties van de brexit. De principiële overeenkomsten moeten nog worden gefinaliseerd en juridisch sluitend en bindend worden gemaakt. Ik wil erop wijzen dat het rapport het volgende stipuleert: "Nothing is agreed until everything is agreed." We kennen dit. Er is een voorakkoord over de eerste fase, maar dit zal deel uitmaken van een omvattend akkoord. Minister Davis heeft dit trouwens ook verklaard.

Ten tweede hebben we een transitieregeling nodig om de brug naar de toekomstige relatie te maken. Ik heb vanaf de eerste dag gesteld dat het, zelfs al waren we tijdens de eerste fase zeer snel vooruitgaan, onmogelijk zou zijn om tegen 29 maart 2019 tot een overeenkomst te komen waarbij niet telkens opnieuw nieuwe normen zouden gelden. Dit is een zeer belangrijk punt.

Er moet rechtszekerheid zijn voor onze en de Britse bedrijven. Ze mogen niet terecht komen in een niemandsland waar andere dan de huidige regels gelden om vervolgens na de brexit tot andere regels te komen. Het is goed dat er een transitieregeling is die geldt tot de finale inwerkingtreding de toekomstige relaties bepaalt.

Ten derde moeten de contouren van de toekomstige relaties worden uitgetekend. De preliminaire handelsbesprekingen zullen pas ten vroegste vanaf maart 2018 starten. We willen absoluut een handelsvriendelijke brexit met zo weinig mogelijk tarifaire en niet-tarifaire barrières voor de handel in goederen of diensten.

We moeten rekening houden met de grote lijnen die de Britse regering tot nu heeft uitgezet. Het Verenigd Koninkrijk wil geen lid meer zijn van de interne markt en van de douane-unie. Zoals ik hier al herhaaldelijk heb verklaard, stelt de Europese Commissie nu ook vast dat het uitgangspunt van de toekomstige betrekkingen noodzakelijkerwijze een vrijhandelsakkoord naar het model van het Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) zal zijn.

Ik heb altijd verklaard dat het om een CETA+ moet gaan. Minister Davis heeft ondertussen laten weten dat het Verenigd Koninkrijk naar een CETA+++ streeft. Dat zal onvermijdelijk het geval zijn met betrekking tot tal van zaken die niet tot een normaal handelsverdrag behoren. De intrigerende vraag is nu hoe de finale relaties er zullen uitzien, in welke mate ze van de huidige regeling zullen afwijken en tegen welke prijs dit alles zal gebeuren. Volgens mij koesteren we op dat vlak allemaal dezelfde gevoelens. Ik weet dat ik voorzichtig moet zijn met opiniepeilingen, maar als ik de recentste opiniepeilingen mag geloven, is ook duidelijk een omslag merkbaar in de publieke opinie in het Verenigd Koninkrijk.

Ik heb vroeger al herhaaldelijk tekst en uitleg gegeven. Ik verwijs naar mijn beleidsbrief, die we hier hebben besproken. Ik heb al beklemtoond dat de transitieperiode naar mijn mening echt noodzakelijk is. Die periode moet voldoende lang duren om tot kwaliteitsvolle, duurzame toekomstige relaties te komen.

Het slechtste wat we voor de internationale handel en het bedrijfsleven kunnen doen, is verklaren dat er opeenvolgende regelingen komen. Nu gelden de regels van de interne markt, vervolgens komen er nieuwe regels en finaal komen er weer andere regels. Dat is absoluut slecht. Het is nu al lastig genoeg.

Iedereen denkt nu volop na over oplossingen voor al die praktische problemen. De douane is niet het minste van die problemen. Er zullen honderden Belgische en duizenden Britse douaniers nodig zijn en er zullen tal van formaliteiten te vervullen zijn. Wat de standaarden betreft, heb ik al diverse keren een opsomming gegeven. We hopen dat er op dat vlak overeenkomsten blijven, zodat we niet met allerlei kwalificatieprocedures zitten om goederen erkend te krijgen en om te beantwoorden aan de vereisten van de respectieve interne markten.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw toelichting. Volgens mij kunnen we toch spreken over vooruitgang op verschillende domeinen. Zeker wat de grens tussen Noord-Ierland en de Ierse republiek betreft, is het nog bijzonder vaag. Het blijft eigenlijk bij een intentieverklaring. Dat is natuurlijk al een basis voor verdere onderhandelingen.

Ik herinner me dat ik Ierland twee of drie maanden geleden heb bezocht. Ik heb daar gepraat met een paar volksvertegenwoordigers. Ze hebben er toen de nadruk op gelegd dat een harde grens met grenscontroles het goedevrijdagakkoord onmiddellijk zou ondermijnen. Ik durf zelfs hun woorden te gebruiken. Zodra er een grenscontrole komt, zal een paramilitaire organisatie, van welke kant dan ook, het akkoord onmiddellijk opblazen. Het is ieders verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat die spanningen kunnen worden onderdrukt en dat het goedevrijdagakkoord in de toekomst kan worden nageleefd.

Wat de transitieregeling betreft, bevinden we ons natuurlijk in een tweede fase. Na een eerste fase onder voorwaarden of toch zeker onder voorbehoud en na de intentieverklaringen gaan we nu naar een transitieregeling en een overgangsperiode. Uiteindelijk komen we dan tot nieuwe afspraken. Die afspraken zullen de vorm van een handelsakkoord aannemen. Misschien wordt het een CETA+++.

Mijnheer Van Overmeire, u hebt daarnet al gesuggereerd dat het Verenigd Koninkrijk misschien opnieuw tot de EU zal toetreden, maar dan onder een bepaald statuut. In een ander gremium, namelijk de plenaire vergadering van het Europees Comité van de Regio's, heeft een raadslid, een lokaal mandataris, onder meer verklaard dat het Verenigd Koninkrijk misschien uiteindelijk de dertigste lidstaat zal worden. Hij heeft hierbij Catalonië, Schotland en Vlaanderen opgesomd. Misschien zal het Verenigd Koninkrijk ooit de volgende lidstaat van de EU worden.

Ik hoop alleszins dat we tot een goed handelsakkoord zullen komen. Ik wil de oppositie alvast waarschuwen. We hebben daarnet verwezen naar een handelsakkoord als het CETA. Ze moeten dit zeer goed opvolgen en niet op het laatste moment oppositie voeren.

Minister-president, we blijven dit samen met u opvolgen. Er staat veel op het spel. Onze economie en onze havens hebben er een enorm belang bij dat er zo weinig mogelijk handelsbelemmeringen en douanetarieven komen. De haven van Zeebrugge, die 45 procent overslag naar het Verenigd Koninkrijk kent, mag

alvast niet het eerste en belangrijkste slachtoffer van de nieuwe afspraken en het handelsakkoord met het Verenigd Koninkrijk worden.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Minister-president, ik kan uw bezorgdheid en uw benadering grotendeels delen. De evolutie van deze zaak is belangrijk. In het begin van de geschiedenis van de EU was er ook een door Groot-Brittannië geleide organisatie van Europese landen met vrije handel, de European Free Trade Association (EFTA). 'If you can't beat them, join them.' De procedure is correct verlopen. Groot-Brittannië is, meer nog dan de andere lidstaten van de EFTA, zijn verplichtingen nagekomen en is verbintenissen aangegaan.

De mensen die Europese dossiers met aandacht willen volgen, raad ik steeds de EU Committee van het House of Lords aan. Dit is een van de betere bronnen van informatie, documentatie en opvolging van wat in de EU gebeurt. De reden is trouwens zeer eigenaardig. Het House of Lords mocht geen vaste commissies inrichten. Door een commissie voor Europese aangelegenheden op te richten, heeft het House of Lords op basis van de domeinen in dit ruime akkoord een aantal vaste subcommissies kunnen creëren.

Er is natuurlijk ook het wantrouwen. Soms horen we nog wel eens spreken over het 'perfide Albion', wat ik niet graag hoor. We zouden daar met dubbelzinnigheid te maken krijgen. Volgens mij is dat echter niet het probleem. Het is een precedentenprobleem.

We moeten een Europese onderhandelingspositie hebben. Het Europees Parlement, de Europese Raad en de Europese Commissie zijn hierbij betrokken. Het gevaar is echter dat een aantal staten of deelstaten een politiek zouden kunnen voeren die voor hun eigen belangen waardevol is. Als de scheiding er ooit komt, moeten we op eendrachtige wijze rekening houden met alle nuances. Met betrekking tot het precedent zal de sterkte van de EU erin bestaan de enige partner te zijn. In het andere geval zullen we problemen zien ontstaan in de oude leden van de EFTA, zoals Oostenrijk of Denemarken.

Indien we een grens trachten te maken in een eenheid waarin ook diversiteit bestaat, botsen we op grote moeilijkheden. Ik zeg dit zonder enige bijbeschouwing. De onderhandelingen en de opbouw van de interne netwerken bieden moeilijk ruimte aan een autonoom ageren op een wijze die de eenparigheidsprocedures en de eendracht niet zou beklemtonen.

Tot slot moeten we voor de rechten van de Europeanen in het Verenigd Koninkrijk en omgekeerd een aantal overbruggende structuren uitbouwen. Dit omvat het aanvaarden van een ditmaal bilaterale bevoegdheid.

Ik ben niet zo pessimistisch over de mogelijkheid dat mijn land zou terechtkomen in een sui-generissituatie die wereldwijd misschien niet is gekend. Ik denk dan aan Noorwegen en Zwitserland. Maar in dit geval zouden een aantal regels blijven bestaan en zou er een intrigerende maar misschien toch interessante samenwerking overblijven. We zouden dan een kunstmatige pro-formabrexit bereiken, die de zaken met het grote Engelse pragmatisme min of meer laat wat ze zijn. Dat is misschien de beste oplossing. Het zou ook een precedentenregel zijn om de eventuele verleidingen in andere landen tot nul te herleiden.

Rik Daems (Open Vld): Minister-president, ik wil zelf ook een aantal bedenkingen maken. Wat de Ierse kwestie betreft, hebt u terecht opgemerkt dat dit slechts een flauwe intentieverklaring met een consecutieve soort van engagementen is. Ze zullen het oplossen. Een politieke of economische oplossing is echter niet evident. Naar mijn persoonlijke mening houdt de enige oplossing die

mogelijk stand kan houden in dat Groot-Brittannië deel van de douane-unie blijft. Indien dat niet gebeurt, kunnen we nog proberen ongeveer alles uit te vinden, maar we zullen nooit tot een 'soft border' komen. Groot-Brittannië heeft verklaard niet in de douane-unie te willen blijven. Daar ligt volgens mij het kalf gebonden.

Dat is een eerste punt dat me minder optimistisch maakt om een overeenkomst te bereiken. We gaan naar de tweede fase voor de eerste fase is afgerond. Dat was wel degelijk een voorwaarde. Er is gesteld dat er pas een akkoord is als er een akkoord over alles is. Dat was niet de insteek van de EU. Die was dat er eerst een akkoord over de eerste fase moest zijn alvorens de tweede fase kon beginnen. Ik weet dat dunnetjes door de woorden kan worden gelezen en dat de tijdsdruk ervoor heeft gezorgd dat het uiteindelijk wat verder is gelopen. Dit is een klassiek voorbeeld van een angel die we voor ons uitduwen. Op het einde van de rit zal die angel opnieuw bovenkomen.

We kunnen dit niet oplossen, zelfs niet met een zogenaamde sui-generisoplossing, want als het niet geglobaliseerd gebeurt, blijven we in Noord-Ierland altijd met een politiek probleem zitten. Een sui-generisoplossing is de facto een politiek probleem. Dat is mijn persoonlijke mening. Ik hoop dat het anders kan lopen.

Minister-president, ik zou nog een tweede probleem willen aankaarten. Premier May heeft in haar parlement een stemming verloren. Hierdoor zal ze de overeenkomst aan het parlement moeten voorleggen. We kennen het Brits parlement. U hebt terecht de opmerking gemaakt dat de bevolking met betrekking tot dit onderwerp is gekanteld. Het Brits parlement is nota bene ook gekanteld.

Het gekke is wel de reden waarom ze deze stemming heeft verloren. Dit heeft geleid tot een amendement die het Brits parlement toelaat, of verplicht naargelang hoe je het bekijkt, om over het eindresultaat te stemmen. Bizar genoeg is de argumentatie van de indieners dat het parlement eigenlijk ab initio over de brexit had moeten stemmen. De bevolking heeft haar mening geuit. Er had dan een stemming in het parlement moeten plaatsvinden om te bepalen of die mening al dan niet zou worden gevolgd. Dat is niet gebeurd. Uiteindelijk is nadien wel gestemd, maar toen was de sfeer al heel anders.

Ik zie hier twee grote politieke bezorgdheden naar boven komen. Het eerste probleem is de grens met Noord-Ierland. Indien er een sui-generisregeling komt, levert dit aan de ene of de andere kant zeker een politiek probleem op. Ik zie niet hoe we überhaupt zo dicht mogelijk bij een handelsvriendelijk akkoord kunnen blijven zonder Groot-Brittannië in de douane-unie te houden. Ik zie het niet zitten.

Ik zit echter niet aan de onderhandelingstafel. We kunnen dit misschien doorgeven aan de mensen die dit voor ons opvolgen en daar desgevallend ook eens creatief over nadenken. Het klinkt misschien gek, maar als de onderhandelingen tot een oplossing leiden, zal dat gedeeltelijk te danken moeten zijn aan de Belgische of Vlaamse inventiviteit. Als we daar rechtlijnig naar kijken, zal het niet lukken.

Met de heer Seeuws hebben we iemand die dat zeker in zich heeft. De heer Barnier is een knappe man maar is redelijk geborneerd. (*Opmerkingen*)

Het zijn er drie, namelijk twee Belgen en een Fransman die in België woont. Het zou moeten lukken.

Minister-president, dit zijn gewoon mijn bedenkingen. U hoeft er niet op te antwoorden. Voor mij is het essentieel dat de kat op de koord komt zodra er wordt afgeklopt en premier May naar het Brits parlement moet. Bij een

bookmaker zou ik zeggen dat ze 10 procent kans heeft om het te halen. De politieke verhoudingen zijn immers enorm gewijzigd. Ze heeft niet meer de autoriteit om er iets door te drukken. Dat is een enorme bezorgdheid.

Ik deel uiteraard de mening van de vorige sprekers. Indien het op het einde van de rit niet lukt, zijn wij bij diegenen die de grootste peer te pakken hebben. Ik maak die bedenkingen omdat ze misschien verder kunnen worden meegedragen. Volgens mij beschikt u in het Vlaams Parlement over alle steun op alle banken om dit uiteindelijk tot een meer dan goed einde te brengen. Volgens mij zullen de commissieleden die niet erg CETA-minded zijn niet noodzakelijk tegen een vrij-handelsakkoord met het Verenigd Koninkrijk zijn. We zullen zien wat het geeft.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Dit zijn interessante bedenkingen. Het is dan ook de moeite hier nog even op in te gaan. Het thema is dan ook zeer belangrijk.

Ten eerste wil ik erop wijzen dat eigenlijk nooit is afgesproken dat er een volledig akkoord over de eerste fase moest zijn. Er is steeds gesteld dat er "sufficient progress" moest zijn. Dat is ook gebeurd. De grote bedenking en het essentiële punt is natuurlijk dat het probleem met de grens tussen de republiek en Noord-Ierland niet is opgelost. Er is een intentieverklaring om niet tot een 'hard border' te komen, maar een oplossing zie ik niet.

Ten tweede ben ik het eens met de heer De Croo. We moeten natuurlijk met een stem spreken, maar dat ontslaat ons niet van onze verdomde plicht om zo hard mogelijk op die stem te wegen. Ik heb alle respect voor een lidstaat als Roemenië, maar onze belangen zijn exponentieel veel groter.

We hebben zelf een studie gemaakt waaruit blijkt dat we na een harde brexit 2,6 procent van ons bnp kunnen verliezen. De KU Leuven heeft die studie bevestigd. Dat is een onafhankelijke studie. De mogelijke weerslag is immens. Dat geldt niet enkel voor ons, maar voor alle Noordzeestaten. Dat maakt ons sterker. We hebben het geluk dat de hoofdonderhandelaar, de heer Barnier, zelf uit een Noordzeestaat komt. Hij is minister van Landbouw en Visserij geweest. Hij kent onze problemen. Ik heb hem al tweemaal meegenomen naar Zeebrugge. Hij is zeer betrokken bij de problemen.

Het is een goede zaak dat er in de tweede fase een goed akkoord moet komen. Dit is belangrijk. Ik geef enkele cijfers. De EU heeft ongeveer 750 internationale akkoorden gesloten. We screenen die akkoorden nu om na te gaan of de uittreding van het Verenigd Koninkrijk een impact op onze bedrijven kan hebben. Het is mogelijk dat er immense problemen zullen zijn om al die internationale verdragen te sluiten. De EU heeft met 168 landen ongeveer 750 akkoorden gesloten. We moeten die akkoorden screenen om na te gaan of de Britse uittreding een weerslag op die akkoorden heeft. In theorie kunnen we stellen dat de Britten vertrekken en we gewoon voortdoen. Dit kan echter een weerslag hebben. Dit geldt ook voor het partnerland, waar kan worden gesteld dat het niet meer hetzelfde als vroeger is. Ik weet het niet, maar het is in elk geval een oefening die we intensief maken.

Wat de toekomst betreft, deel ik de meningen die hier zijn geuit. Ik heb van in het begin gesteld dat we waarschijnlijk zullen eindigen met een sui-generis-akkoord. Ik hoop dat de Britten terugkeren op wat ze hebben gezegd. Er zijn tekenen die daarop wijzen. Tot nu toe hebben ze verklaard dat ze niet tot de douane-unie willen behoren. Ze willen immers zelf vrijhandelsakkoord sluiten. De slogan van premier May is 'Global Britain'. Ze wil Groot-Brittannië globaal maken door akkoorden te sluiten met Nieuw-Zeeland, Australië en dergelijke. De

grootste markt, met 450 miljoen consumenten, ligt natuurlijk aan hun achterdeur. Tot nu toe willen ze geen deel uitmaken van de interne markt en van de douane-unie. Ik hoop dat ze hierop willen terugkomen. Dat zou natuurlijk veel oplossen.

Er is natuurlijk ook het probleem van het Europees Hof van Justitie en van het vrij verkeer. Voor de Britten is dat een immense aangelegenheid. Ik heb hierover al met de ambassadrice gesproken. Ik zal binnenkort minister Davis of de heer Fox ontmoeten. Misschien kan voor het probleem van de jurisdictie van het Europees Hof van Justitie worden gegrepen naar de oplossing uit de EFTA die voor Noorwegen geldt. Die oplossing zou een surrogaat kunnen zijn. Noorwegen betaalt natuurlijk ongeveer evenveel als het als lidstaat zou doen. De Britten moeten ook het vrij verkeer aanvaarden. De grote sleutels zitten bij dat vrij verkeer.

Het Europees Parlement heeft de zaak naar zich toe getrokken. We moeten op dat vlak het laatste woord hebben. Dat kan een hoopvol lichtpunt zijn. Dit belet niet dat dit op het vlak van de buitenlandse handel de voorbije jaren het prangendste probleem is geweest. Dat zal de komende jaren zo blijven. We zijn hoopvol. Het Verenigd Koninkrijk kan nog een andere positie innemen. We moeten hier bijzonder intens mee bezig zijn. We zijn dat aan onze eigen welvaart verschuldigd. We hopen allemaal dat we kunnen landen met een oplossing die zo veel mogelijk bij de huidige situatie aansluit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de samenwerking met het Belgisch Commissariaat-generaal voor de Internationale Tentoonstellingen – 682 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Voorzitter, dit is weer een onderwerp waar we geregeld eens op moeten terugkomen. In het verleden was het Rekenhof zeer kritisch voor de werking van het Commissariaat-generaal voor de Internationale Tentoonstellingen. Dat was in de eerste plaats het geval naar aanleiding van de expo in Shanghai in 2010, maar gebeurde ook later naar aanleiding van de expo in Yeosu in 2012.

De kritiek was zeer hard. Het Rekenhof concludeerde zelfs dat de regelgeving bijna nergens werd gevolgd en dat de boekhouding dermate niet in orde was dat een controle van de financiën gewoonweg onmogelijk was. Dat is een streng oordeel. Vele mensen hebben toen verklaard dat ze de boodschap hadden begrepen, dat het niet meer zou gebeuren en dat ze nu eens de puntjes op de i zouden zetten.

In februari 2014 heeft toenmalig minister-president Peeters geantwoord dat de kritiek en de aanbevelingen van het Rekenhof hadden geleid tot een wijziging van de werking van het Commissariaat-generaal voor de Internationale Tentoonstellingen. De werking en het beheer van het Commissariaat-generaal voor de Internationale Tentoonstellingen zou met het oog op de Wereldtentoonstelling in Milaan in 2015 verlopen op basis van een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de deelstaten. De FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie zou verantwoordelijk zijn voor de opvolging van het financieel beheer van het Commissariaat-generaal.

Minister-president, in maart 2015 hebt u op mijn vraag om uitleg geantwoord dat een rekenplichtige boekhouder van de Financiële Dienst van de FOD de financiële evolutie zou opvolgen en aan het Rekenhof zou rapporteren.

Ik heb dit in deze commissie ettelijke keren ter sprake gebracht. Een aantal commissieleden hebben me gevolgd, maar ze waren toch milder dan ikzelf. Ik heb de teksten hier bij me. De heer De Croo heeft verklaard dat ieder huisje zijn kruisje heeft. Hij heeft met een knipoog verwezen naar het Belgisch Paviljoen. Hij heeft het volgende gesteld: "Mijnheer Van Overmeire, het probleem dat u aanhaalt, zal bij de volgende expositie wellicht uit zichzelf uitdoven. Maak u geen zorgen." Mevrouw Turan heeft het volgende verklaard: "Er zijn zeker verbeterpunten, maar men moet het kind nooit met het badwater weggooien. Men moet streven naar beter. Maak u toch geen zorgen." Ik heb toen verklaard dat ik me wel zorgen maakte. U hebt hierop het volgende geantwoord: "Een volksvertegenwoordiger mag nooit gerustgesteld zijn, zelfs niet door een minister-president van dezelfde partij. Hoogstens een vorm van tijdelijke rust kan ik u toewensen." Het waren profetische woorden.

Het Rekenhof heeft opnieuw een verslag ingediend. Het is bijna een kopie van het vorige verslag. Wie het verslag leest, stelt vast dat gedurende negen bladzijden elke regel eigenlijk een veroordeling is van wat er daar gebeurt. Ik beperk me tot een bloemlezing.

De meeste verrichtingen in verband met uitgaven en ontvangsten zijn niet op de begroting van de staat aangerekend. Dit is strijdig met het beginsel van de universaliteit van de begroting. Er was nagenoeg geen intern toezicht op die verrichtingen. Wat de uitgaven betreft, heeft het Rekenhof dubbele betalingen en diverse problemen met leveranciers vastgesteld. Er is geen gevolg gegeven aan de aanbevelingen uit de voorgaande audits. Het Commissariaat-generaal voor de Internationale Tentoonstellingen kon geen verantwoordingsstukken voorleggen voor de verrichtingen op de Italiaanse bankrekeningen die het Rekenhof wenste te controleren. Het Rekenhof heeft de definitieve rekeningen van uitgaven en ontvangsten nog niet ontvangen. Verschillende uitgaven- en ontvangstverrichtingen zijn niet in de begroting opgenomen, wat strijdig is met het beginsel van de universaliteit. Er was geen boekhouding met gegevens van klanten en leveranciers. Dergelijke praktijken getuigen niet van een behoorlijk bestuur en zijn niet bevorderlijk voor de transparantie van de boekhouding, waarvan de volledigheid niet kan worden gegarandeerd. Er was geen enkele gestandaardiseerde procedure voor de goedkeuring van de facturen. De meeste betalingen werden uitgevoerd zonder formele goedkeuring van de facturen. Het Rekenhof vond enkele dubbel uitgevoerde betalingen die met passende maatregelen hadden kunnen worden vermeden. Het Rekenhof wijst erop dat de vergoedingen van de kosten die het personeel in het buitenland heeft gemaakt, niet berusten op opdrachten aan de hand waarvan de uitgaven aan een geplande activiteit of welbepaalde gebeurtenis kunnen worden gekoppeld.

Zo gaat het negen bladzijden verder. Iedereen had al eens verklaard dat het genoeg was geweest en dat de puntjes op de i zouden worden gezet. Dit is het verslag dat hier nu voorligt.

Mijn vraag om uitleg staat los van de vraag hoe de Vlaamse overheid daar moeten worden vertegenwoordigd. Dat is een andere discussie. Ze staat ook los van een aantal praktische zaken die hebben plaatsgevonden, zoals het bestellen van te veel pralines, die dan niet in de frigo geraken. Daar wil ik mijn ogen nog voor sluiten. Dat kan de besten onder ons misschien nog overkomen. Als ik me niet vergis, gaat het wel om 36.000 euro. Dat zijn heel wat pralines. Daarmee kunnen we met de feestdagen heel wat mensen gelukkig maken.

Minister-president, op welke wijze is Vlaanderen concreet betrokken bij de organisatie van de Wereldtentoonstelling in Milaan?

Ik ben helaas oud genoeg om te weten hoe het Commissariaat-generaal voor de Internationale Tentoonstellingen is opgericht. Dat is bij uitstek een bevoegdheid van de gewesten, maar de Federale Regering heeft dit Commissariaat-generaal opgericht. Hoewel we een gedeelte van de factuur, ongeveer 2 miljoen euro, betalen, zijn we hier niet bij betrokken. Nadien hebben we in het verslag van het Rekenhof gelezen om welke toestanden het gaat. Hoe staat u tegenover de kritiek en de aanbevelingen van het Rekenhof? Hoe evalueert u de samenwerking, als er al sprake is van een samenwerking? Welke maatregelen acht u wenselijk of noodzakelijk om aan deze saga eindelijk een einde te maken?

Ik heb ook gelezen dat ik me geen zorgen hoeft te maken omdat er een nieuwe dienst komt. Dit doet me denken aan het vorige verhaal, toen werd beslist een nieuwe commissaris-generaal aan te stellen. Selor heeft een selectie doorgevoerd en heeft met zestien kandidaten gesproken. U moet eens raden wie toen is geselecteerd. Leo Delcroix was de beste van die zestien kandidaten.

Nu heeft Leo Delcroix verklaard dat het voor hem genoeg is geweest. Volgens hem is het onmogelijk al die regels te volgen aan de andere kant van de wereld. Ik weet niet of dat waar is. Misschien gaat het om de commissaris-generaal. Misschien gaat het om een mentaliteit die in de instelling is gekropen en die, ongeacht de figuur van de commissaris-generaal, in de toekomst zal blijven doorspelen. Dat is de vraag.

Los van de praktische organisatie en de centen heb je immers ook een imago-kwestie. Als Vlaanderen en FIT daaraan deelnemen, en daarna komt het Rekenhof met dergelijke rapporten, delen we natuurlijk mee in de brokken. En dat verdienen we niet. Dat verdienen onze mensen niet.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Van Overmeire, uw eerste vraag gaat over de betrokkenheid bij de organisatie van de expo in Milaan. Ik wil duidelijk zeggen dat de hele praktische uitwerking, het onderhandelen over contracten, de overheidsopdrachten, de catering, de sponsoring enzovoort, en ook de financiële opvolging van dit project, allemaal in handen lag van het Belgische commissariaat-generaal. FIT heeft dan, bij ontstentenis van een samenwerkingsovereenkomst, in 2013 zelf een akkoord gesloten, maar dat ging over de praktische uitwerking, over praktische taken en bevoegdheden die FIT had. Het hoeft niet gezegd te worden dat het er in de eerste plaats over ging dat FIT de verantwoordelijkheid op zich nam om bedrijven aan te spreken en te motiveren, hen te betrekken bij de expo om deel te nemen, en ook om sponsorende bedrijven aan te trekken, te zorgen voor voldoende visibiliteit voor onze Vlaamse bedrijven enzovoort. Maar de organisatie en de hele verantwoordelijkheid voor alle punten die u opsomt, lag bij het Belgische commissariaat-generaal. En de opmerkingen van het Rekenhof die u aanhaalt, hebben betrekking op die verantwoordelijkheden van het commissariaat-generaal.

Ik heb ook het zeer vernietigende rapport van het Rekenhof gelezen. U hebt de belangrijkste punten aangehaald. Ik vat ze nog even samen. De definitieve uitgaven- en ontvangstrekening van de wereldtentoonstelling in Milaan is nog niet aan het Rekenhof bezorgd, twee jaar na datum. De meeste uitgaven- en ontvangstverrichtingen zijn niet aangerekend op de begroting van de staat, wat strijdig is met het principe van de universaliteit van de begroting. Er was een gebrekkig intern toezicht op die verrichtingen. Er zijn akkoorden en verbintenissen niet schriftelijk geformaliseerd. Er zijn enkele dubbele betalingen vastgesteld. Er werden geen overheidsopdrachten geplaatst om medecontractanten te kiezen, behalve voor de bouw van het paviljoen.

Het spreekt voor zich dat ik, samen met u, die manier van werken veroordeel. Het is niet alleen niet transparant, het is ook een manier die in strijd is met een aantal regels die elke overheid in dit land moet respecteren.

Ondertussen hebben we wel een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen het federale niveau en de deelstaten, met een nieuwe structuur en een nieuwe manier van werken. De nieuwe samenwerkingsstructuur stelt daarom dat de commissaris-generaal en de adjunct-commissaris-generaal nog slechts voor een mandaat van vijf jaar aangesteld kunnen worden. Volledigheidshalve geef ik nog mee dat het opzetten van een permanente structuur een aanbeveling is die door het Rekenhof naar voren is gebracht en waar dus aan voldaan wordt.

Er bestond tot nu geen aangepast of passend regelgevend kader voor de uitvoering van de deelname aan internationale tentoonstellingen. Er werd per expodeelname gewerkt met een ad-hoccommissariaat, opgericht via koninklijk besluit, dat vergaande bevoegdheden delegerde aan de commissaris-generaal in verband met aanwerving en vergoeding van personeel, het aangaan van verbin-tenissen, de organisatie van het betalingsverkeer, en het voeren van de boekhouding, binnen de perken van het ter beschikking gestelde budget. Uit de diverse rapporten van het Rekenhof – er waren er vroeger ook al – is gebleken dat dat geen adequate en geen afdoende structuur was.

Het hoofddoel van de reorganisatie was bijgevolg: een antwoord bieden op de kritiek van het Rekenhof, een permanente maar lichte structuur uitbouwen, dus geen structuur die zware kosten met zich meebrengt – ik wijs erop dat in de rapporten over de expo's van Shanghai en Yeosu het Rekenhof al aandrang op een permanente structuur – en het dichter en reëler betrekken van de deelnemende deelstaatregeringen bij de uitwerking van de expo's en het beheer.

Om die basisdoelstellingen te regelen, is gekozen voor volgende elementen. Eén: de creatie van een Administratieve Dienst met Boekhoudkundige Autonomie (ADBA) door de Federale Regering, binnen de FOD Economie, met een permanent toezicht op de ADBA door een revisor, twee regeringscommissarissen en een beheerscomité. Twee: juridische vastlegging van een permanente samenwerking tussen de diverse overheden. Dat samenwerkingsprotocol bepaalt dat de algemene coördinatie van de Belgische deelname aan de tentoonstellingen van het Bureau International des Expositions (BIE) verzorgd wordt door het Belgisch Commissariaat-Generaal voor Internationale Tentoonstellingen, onder de vorm van een ADBA binnen de FOD Economie. De deelstaten zijn vertegenwoordigd in het beheerscomité dat – en ik beklemtoon dat – het algemene kader uitwerkt waarbinnen het commissariaat-generaal werkt.

Het beheerscomité bestaat uit twaalf leden: zes vanuit de federale overheid en zes vanuit de gewesten en gemeenschappen. Er zitten in dat comité met andere woorden twee mensen die afgevaardigd zijn door Vlaanderen. De taken van het beheerscomité zijn omvattend. Eén: toezicht op de werking van het commissariaat-generaal. Twee: opmaak van een financieel plan. Drie: een jaarlijks investeringsprogramma. Vier: tussentijdse opvolging van dat programma. Vijf: een jaarlijkse begroting opmaken. Zes: het afsluiten van de rekeningen van het afgelopen boekjaar. Zeven: het opmaken van een jaarlijks verslag van de activiteiten en de evolutie van de financiële gegevens. Acht: het algemene personeelsbeleid, in het bijzonder de vaststelling van de aanwervings- en selectieprocedures en de vergoeding voor prestaties en kosten van het personeel. Negen: uitbrengen van adviezen over het beheer van het commissariaat-generaal. Tien: beheer van het vermogen van het commissariaat-generaal. Elf: bepalen van het algemene concept van elke deelname. Twaalf: voordracht van de drie beste kandidaten in voorkeursvolgorde van de functies voor commissaris-generaal en adjunct-commissaris-generaal.

Het grote verschil met vroeger is dat op die manier, met die structuur, de commissaris-generaal in hoofdzaak de uitvoerder wordt van de opdrachten, binnen de krijtlijnen vastgelegd door het beheerscomité. Dat is een fundamentele omslag, want in het verleden was er bijna volstreekte autonomie voor de commissaris-generaal.

Naast dat beheerscomité wordt per deelname aan een tentoonstelling ook een technisch comité opgericht dat advies verleent over de uittekening van het globaal concept, technische opvolging en begeleiding geeft van de bestekken voor overheidsopdrachten en het formuleren van adviezen daaromtrent, evaluaties geeft in verband met de overheidsopdrachten, de commissaris-generaal advies geeft over de uitwerking en uitvoering van het concept, het project opvolgt doorheen zijn verschillende fases, en suggesties en adviezen geeft over sponsoring binnen de door het beheerscomité vastgelegde procedures. Ook in dat technisch comité is Vlaanderen vertegenwoordigd met twee leden.

Daarnaast wordt er per tentoonstelling ook nog op locatie een comité opgericht, bestaande uit de lokale vertegenwoordigers van de deelnemende overheden. Dat adviseert de commissaris-generaal in verband met de belangrijkste operationele beslissingen op en tijdens de expo zelf. Daarnaast is het belangrijk te vermelden dat de mandaten van zowel de commissaris-generaal als die van adjunct-commissaris-generaal niet-hernieuwbare mandaten worden voor een duur van vijf jaar.

Om tegemoet te komen aan de bijzondere omstandigheden, wordt er per tentoonstelling ook een specifiek samenwerkingsprotocol opgemaakt dat de bijzonderheden van die tentoonstelling opsomt en in kaart brengt: budget, verdeling van het budget over de partijen, timing, betalingswijze van de bijdrage enzovoort. Al die maatregelen moeten ertoe bijdragen dat er een correcte, transparante en efficiënte organisatie komt van de BIE-tentoonstellingen.

Het algemene samenwerkingsprotocol is afgesloten op 28 maart 2017 en geldt bijgevolg voor de volgende universele wereldtentoonstelling in Dubai. Ik kan u mededelen, collega, dat er ondertussen een commissaris-generaal is aangesteld. Dat is de heer Patrick Vercauteren Drubbel, voormalig ambassadeur in Rabat en Parijs. De adjunct-commissaris-generaal is de heer Aldwin Dekkers, die tot nu toe zakelijk directeur was van het M-Museum in Leuven en die ook een voorgeschiedenis heeft bij Deloitte en ook andere budgettaire en financiële ervaring heeft. De taak van de adjunct-commissaris-generaal wordt onder de nieuwe structuur ook geheroriënteerd. Die zal vooral toezicht houden op de financiën, het personeel en de algemene administratie.

Daarom is ook een profiel gekozen van iemand die gewend is om dit soort zakelijk leiderschap op zich te nemen.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik ga niet zeggen dat ik gerustgesteld ben, want dan zou ik de zaak niet verder kunnen opvolgen. Dit lijkt me toch al een heel andere aanpak waar men er in het verleden veel te licht over ging, om allerlei redenen die ik niet ga uitspreken, maar die iedereen wel voor zichzelf kan verzinnen.

Minister-president, ik mag hopen dat hier nu een einde aan is gekomen en dat onze deelname aan de internationale expo's op een professionele en correcte manier zal gebeuren. Nogmaals, toestanden zoals beschreven door het Rekenhof, stralen af op iedereen, ook op mensen die echt hun best doen en niets verkeerd hebben gedaan en alles volgens de regels willen doen.

We zullen dit een kans geven en hopen dat deze nieuwe structuur nu wel op een correcte manier onze deelname aan die expo's kan organiseren.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Een punt dat al een paar keer ter sprake is gekomen in de commissie, zijn de rapporten van het Rekenhof over voorbije edities. Meestal

zijn die wel succesvol als je kijkt naar de weerklank die ze hebben gekregen, naar de ampleur. Er zijn dus ook wel positieve zaken om mee te dragen.

Er is een nieuwe structuur opgezet: de administratieve dienst met boekhoudkundige autonomie. Er is ook het idee om een en ander vast te leggen in een samenwerkingsprotocol. De vraag is om hiermee verder te werken omdat het belangrijk is om dit goed te doen, om een goede vertegenwoordiging te hebben.

Ik heb ook begrepen dat een aantal zaken nog hangende zijn, onder andere een soort van vetorecht van de gewesten in het beheerscomité. De vraag is of dit nog aan de orde is.

Is er meer geweten over de alternering van de taalrol van de commissaris-generaal? Men zou willen beginnen met een Franstalige. Of kunt u in dit stadium hierover geen uitspraken doen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Het is een mandaat van vijf jaar, ingevuld door een Franstalige, een voormalig ambassadeur. Aan Vlaamse kant is er een adjunct-commissaris-generaal met een grote expertise op zakelijk vlak, wat niet onbelangrijk is. Harde afspraken zijn er nog niet gemaakt in de tekst. Het lijkt me inderdaad evident dat er wordt gealterneerd, zij het dat er de laatste tijd, al een aantal jaren, een Vlaming commissaris-generaal was. Het lijkt me logisch, aangezien het een mandaat van vijf jaar is, dat men in de toekomst alterneert.

Het is nu belangrijk dat de beheerstructuur – en ik moet het nagaan – waar men in consensus beslist, een kans krijgt, zoals Karim Van Overmeire zei. Het is een goede beheerstructuur met een beheerscomité, met een technisch comité, met samenwerking op het terrein met onze experts, met de commissaris-generaal, met de adjunct-commissaris-generaal. Ze werken binnen het kader, volgens de concepten, binnen de budgetten, binnen de aanpak en de opvolging vastgelegd door het beheerscomité. Ik denk dat het een fundamenteel andere aanpak is.

Iemand die zegt dat die deelnames niet succesvol zijn: er is zelfs budgettair een overschot geboekt. Alleen zegt het Rekenhof dat dit niet conform de regels is. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat het niet langer kan dat op die manier wordt gewerkt, ook al kan men zeggen dat er een positief resultaat is op het einde van de rit. Dat wordt door niemand betwist. Het gaat erover dat transparantie ontbreekt, dat een aantal zaken niet kunnen worden gecontroleerd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.